Julkisen hallinnon tieto-ja viestintätekninen osasto
Mäkinen Kimmo

Asiantuntijalausunto LiV:lle HE 264/2018 vp

HE 264/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksellä tavoitellaan vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien muodostaman luottamusverkoston toiminnan selkeyttämistä. Esityksellä säädettäisiin nykyistä alemmasta tunnistustapahtuman välittämisen enimmäishinnasta ja ensitunnistamisen ketjuttamisen enimmäishintasääntely muutettaisiin kahden vuoden määräajaksi vastaamaan tunnistustapahtuman hinnoittelua luottamusverkostossa.

Valtiovarainministeriö yhtyy liikenne- ja viestintäministeriön tilannearvioon. Luottamusverkostolle asetettuja tavoitteita ei ole vielä saavutettu. Sopimusneuvottelut tunnistuspalveluita tarjoavien osapuolten välillä ovat olleet käynnissä huomattavan pitkään.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että turvallinen ja luotettava vahva sähköinen tunnistaminen digitalisoituvassa yhteiskunnassa on laajalti hyödynnettävissä sekä julkisen, että yksityisen sektorin palveluissa. Vahva sähköinen tunnistaminen on tietoyhteiskunnan peruspalvelu, johon kaikilla kansalaisilla tulisi olla tasapuolinen mahdollisuus.

Valtiovarainministeriö on myöntänyt Väestörekisterikeskukselle julkishallinnon sähköisen tunnistamisen kulujen kattamiseen vuosille 2018-21 20 miljoonan euron määrärahan. Väestörekisterikeskus VRK kilpailutti keväällä 2018 luottamusverkostosta sähköisen tunnistamisen palveluita julkisen hallinnolle. Kilpailutuksen perusteella syntyi sopimus vuosille 2019-2020, jonka kautta VRK sai hankittua osan suomalaisista vahvan sähköisen tunnistamisen välineistä. VRK käynnisti syyskuussa 2018 neuvottelut sopimuksen ulkopuolelle jääneiden pankkien kanssa. Vuodet 2019-2020 kattava uudet sopimukset näiden pankkien saatiin neuvoteltua lokakuun lopulla 2018. VRK onnistui kahdenvälisissä neuvotteluissa neuvotelemaan sähköiseen tunnistamiseen selvästi edullisemmat tapahtumahinnat kuin mitä nykyinen hintasääntely on luottamusverkoston sisäiseksi maksimihinnaksi asettanut. Valtiovarainministeriö pitääkin hallituksen esitykseen kirjattua luottamusverkoston sisäistä sähköisen tunnistamistapahtuman välittämisen enimmäishinnan laskemista 3 senttiin oikean suuntaisena toimenpiteenä.

Valtiovarainministeriö on asettanut 25.9.2018 ohjausryhmän ohjaamaan vahvan sähköisen tunnistamisen järjestämistä julkishallinnossa esiselvitystä. Valtiovarainministeriö on sopinut Väestörekisterikeskuksen kanssa, että esiselvitys eri vaihtoehdoista valmistuu tammikuun 2019 loppuun mennessä. Tavoitteena on löytää toimintamalli, jossa sähköinen tunnistaminen julkisen hallinnon palveluihin on mahdollisimman laajasti koko väestön saatavilla syrjimättömästi

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

henkilön iästä tai henkilön fyysisitä rajoituksista riippumatta. Esiselvityksen tulee ottaa kantaa myös ulkomaalaisten henkilöiden sähköisen tunnistamisen. Esiselvityksen lähtökohdaksi on asetettu, että sähköisen tunnistamisen tulee olla helppokäyttöistä, käyttäjälähtöistä ja joustavasti hyödynnettävissä erilaissa asiointitilanteissa mukaan lukien mobiiliasioinnissa. Esiselvityksessä kartoitetaan ratkaisumallien kustannukset ja hyödyt. Esiselvityksessä tarkastellaan, tulisiko valtion tarjota uutta tunnistusvälinettä erityisryhmien kuten ulkomaalaisten lisäksi laajemmin koko väestön saataville. Esiselvityksen valmistelua tukee myös kaikille toimijoille avoin referenssiryhmä, jossa mukana on mm. pankkeja, teleoperaattoreita ja ohjelmistotaloja.

Hallituksen esitys esittää ensitunnistamisen ketjuttamisen enimmäishintasääntelyä muutettavaksi kahden vuoden määräajaksi vastaamaan tunnistustapahtuman hinnoittelua luottamusverkostossa. Vuoropuhelussa sähköisen tunnistamisen toimijoiden kanssa valtiovarainministeriölle on käynyt ilmi, että eri osapuolilla on hyvin erilaisia näkemyksiä siitä, mikä olisi oikean suuruinen korvaus ensitunnistamisen ketjuttamisesta. Väestörekisterikeskuksen esiselvityksen aikana keskusteluun on noussut, tulisiko valtiolla olla keskeisempi rooli yhteiskunnassa ensitunnistamisen ketjuttamisen mahdollistamisessa. Esille on nostettu passiin, henkilökorttiin tai Väestörekisterikeskuksen myöntämään tunnistusvälineeseen nojaavan sähköinen ensitunnistamisen tarjoaminen viranomaistehtävänä, johon sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajille olisi mahdollisuus tukeutua. Valtion roolin vahventuminen ensitunnistamisen järjestämisessä edellyttää vielä tarkempaa selvittämistä ja laajempaa yhteiskunnallista keskustelua.

Mäkinen Kimmo
Erityisasiantuntija
kimmo.makinen@vm.fi
p. +358 50 4618202

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi